

АНАЛІЗ ТА ФОРМАЛІЗУВАННЯ АЛГОРИТМУ БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Попова А.М., канд. техн. наук

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

В сучасних умовах глобалізації ринкових економіки собівартість є визначальною економічною категорією, є показником що визначає результати діяльності. Таким чином при використанні дієвих важелів керування собівартістю можливо перешкоджати виникненню невиправданих витрат, котрі в свою чергу впливають на зниження: доходності підприємства, конкурентоспроможності товарів/послуг та підприємства в цілому, показники фінансової стабільності організації.

З вище зазначеного можна зробити висновок, що першим завданням при виправленні названого раніше кола питань є обрання надійного механізму керування факторами зниження собівартості товарів та послуг. Економічні дослідження собівартості виконувалися наступними авторами: Кінг А., Аткінсон С.А., Котлера Ф., Фостера Дж., Вейцмана Н.Р., інших вказали що у всіх підприємствах є резерви зниження собівартості, як у лідерів галузі, так і у аутсайдерів. Так теоретичними та методологічними питаннями дослідження бюджетування розглядалася у роботах Ван Хорна Дж.В., Вахович Дж.М., Бланка А.І., Шеремета А.Д., Аккофф Р.Л. та інші.

Інформація о собівартості використовується при формуванні балансу, звіту по прибуткам та збиткам. Крім того використовується при складанні бюджетів, що у свою чергу впливає на асортимент товарів/послуг, що виготовляються, їх ціноутворенню, змінами на формуванні нових ринків збуту. Так показник може змінюватися залежно від мети для зовнішніх та внутрішніх факторів користувачів інформації.

У першому блоку головним є формування вихідних даних для складання бюджету, вказана взаємодія учасників процесу бюджетування та вплив факторів на бюджетне планування.

Другий блок складає комплекс дій по формуванню протоколу усіх дій по бюджетуванню котрий можна виразити алгоритмом зображеним на рис. 1.

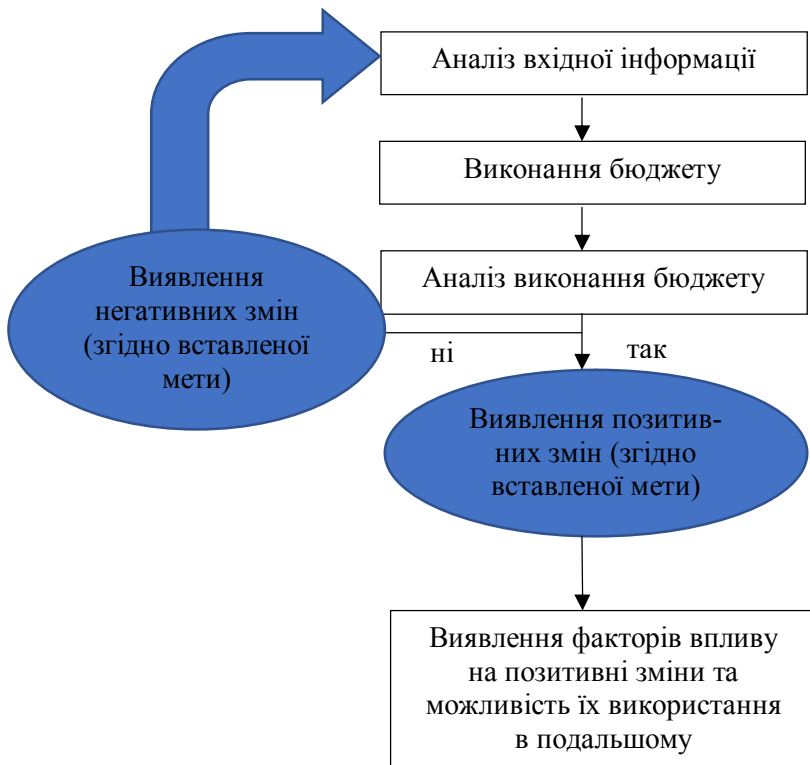

Рис. 1. Другий блок процесу складання бюджетування

Так в певному розумінні процес бюджетування можна назвати циклічним, коли складання план-реалізація-контроль є безперервним процесом.

Для того щоб процес змін і корегування впорядкований характер варто ще раз нагадати про необхідність встановлення та дотримання стратегічної мети підприємства, котру слід враховувати навіть при бюджетуванні окремого блоку чи операції.

Тут бюджетування можна розглядати не тільки як фінансовий інструмент підприємства, а ще й як технології керування бізнес процесами на виробництві. частиною якого є контроль.

Контроль це перевірка за дотримання встановленого регламенту, послідовності та корегування у разі необхідності. Це говорить про постійну циклічність процесу прийняття рішень та внесення змін у алгоритм для підвищення ефективності виконання встановлених планів.

Як частина єдиного механізму господарювання, контроль за використанням ресурсів пов'язаний з іншими функціями господарювання. Так контроль за собівартістю продукції починається ще у процесі планування, але попри його однозначну вагомість, виконання даного аспекту найчастіше не виконується на даному етапі та реалізується лише в процесі виконання господарчих дій по виготовленню товарів/послуг. Постійні зміни в процесі виробництва, зміна характеристик факторів виробництва (зміни у якості сировини, умовах надання певних послуг, тощо). Так при організації контролю часто свою увагу приділяють перевірці певної діяльності, операції, ділянки. Проте неможливо постійно виконувати оперативний контроль, а також впливати одночасно на виконання процесів без виваженої системи формування бюджетування.

Ефективністю бюджетування, як засобу зниження витрат є неповним. Важливо не зниження витрат, а їх ефективне використання. Областю використання бюджету, котрий орієнтований на фінансовий результат є обмеженим тільки визначенням витратної частини бюджету. Якщо сприймати бюджетування, як частину фактору системи ко-

нтролю економічного розвитку підприємства. А отже можна сказати, що це отримання, контроль і керування фінансовими потоками підприємства, а більше конкретно бюджетне планування.

Так процес бюджетування без використання бухгалтерського обліку, котрий дозволяє будь-які джерела формування засобів та коштів до напрямків використання не дадуть повністю систематизувати фінансові засоби підприємства. Виконання встановленої підприємством стратегічної мети повинно включати приведений вище алгоритм, котрий дозволяє від джерела засобів до їх практичного використання у виробництві з визначенням доходів бюджету. Тобто метою є орієнтація на дохід, а не на витрати та їх планування.

Головним є послідовність дій при виконання цього процесу: визначення стратегічної мети підприємства; розробка бюджету як плану дій та забезпечення його виконання, контролю, а найголовніше корегування в залежності від впливу зовнішніх та внутрішніх факторів. Результатом може стати створення системи ефективного бюджетування. Подальшої розробки вимагає система визначення стратегічної мети підприємства та внесення корегування у цей процес з огляду на фінансові потоки підприємства, а також виявлення потенціалу у виробничих можливостях підприємства за допомогою бухгалтерського інструментарію дослідження фінансових потоків.

Перелік посилань:

1. Бюджетний кодекс України, прийнятий ВРУ редакція від 25.09.2019 р. № 2456-VI.
2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996-XIV.
3. Порядок подання фінансової звітності. Затверджено КМУ 28 лют. 2000 р. № 419 (поточна редакція – від 24.07.2019 р.).
4. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, недостач, знищення (псування) матеріальних цінностей. Затверджено КМУ 22 січ. 1996 р. № 116 (поточна редакція – від 16.12.2011 р.).